

Šolstvo

Sola Glasbene Matice ljubljanske se vedno sprejema gojence za vse glasbene predmete. Prijave sprejema pisarna Glasbene Matice dnevno od 9. do 12. in od 15. do 18. ure v Gosposki ulici št. 8-1.

Gojenci drž. konservatorija, ki bodo leto obiskovali srednjo glasbeno solo, se opozarjajo, da se morajo prijaviti do 15. septembra v pisarni Gosposka ulica št. 8. Na novo vpisane gojence pa opozarjamo, da se izpiti že vrše in da je vrstni red nabit v veži zavoda.

OBZIRNOST

Srečata se dve znanici in prva pove drugo, da gre povedat svoji prijateljici, da ji je avto povozil ljubljenskega psa.

— To je žalostna novica. Ne smeš ji tega povedati kar naravnost.

— Saj ji tudi ne povem, najprej ji hočem povedati, da ji je avto povozil moža.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Zrebanje I. razreda: 14. oktobra 1939.

Dobitki v iznosu od okroglo Din 65,000.000

Cena srečkam:

1/4 srečka Din 200.-

1/2 srečke Din 100.-

3/4 srečke Din 50.-

Vse dobitke izplačujemo takoj in brez odbitkov! Strogo solidno poslovanje!

Glavna kolektura državne razredne loterije

A. REIN IN DRUG, ZAGREB

Gajeva ulica 7 (ne 8).

Ilica 15.

Velike premije od Din 1,500.000.-, 1,200.000.- in 1,000.000 so bile zadete dosedaj dvanaestkrat na pri nas kupljene srečke

Guglielmo Ferrero o vojni in miru

Razlika med kakovostno in količinsko civilizacijo — Kaj ga je najbolj presenetilo l. 1919

Zet slavnega italijanskega filozofa Guglielma Ferrera je nedavno objavil razgovore, katere je napisal v Ženevi, kjer živi Guglielmo Ferrero kot emigrant. Med drugim je Guglielmo Ferrero izjavil, da razlikuje kakovostno in količinsko kulturo in civilizacijo. Stare kulture so bile kvalitativne, naša moderna evropska kul-

turna pa je kvantitativna. Smoter starih kultur je bila estetska in etična zakonitostna spopolnitev, s pomočjo kreposti in estetskega oblikovanja. Naša moderna kultura, ki je kvantitativna, si prizadeva, da bi povečala svoje bogastvo in svojo moč s tem, da zasužnjuje sile prirode in človeka. Moderna civilizacija je pretvorila človeka v živ stroj. Glavna sredstva mo-

derne kulture so znanost in tehnika. Glavna sredstva in središče starih kakovostnih kultur so bili pa umetniki, pravniki, filozofi, zakonodajalci, svečeniki in vojskinci.

Guglielmo Ferrero je prepričan, da je prava samo kvalitativna kultura, moderna kultura je samo prehodna faza, iz katere vodi šele pot v najboljšem primeru v resnično pravo kulturo. Glede svetovne vojne je Ferrero izjavil, da ga je najbolj presenetilo l. 1918. politična katastrofa v Evropi, in sicer propad ruske dinastije, avstrijske dinastije in nemške dinastije, ter ostalih manjših dinastij. Guglielmo Ferrero smatra propad dinastij za začetek svetovne, intelektualne in moralne anarhije. Zgodovina Francije in francoske revolucije mu je dokaz, kako usodna so posledice prehoda od monarhične države in socialne strukture v republikansko strukturo. Francoska revolucija je zahtevala ne samo tiste žrtve, ki so za časa revolucije padle, temveč je uničila in izčrpala več generacij v teku 19. stoletja v borbi med starih monarhičnih principom in novim demokratičnim principom.

Ko sem l. 1918. bil priča nastanka republik na Dunaju, Berlinu in Moskvi, sem se vprašal, ali ne bo svet, izvenem Francije, ki je že premagala krizo, obojen na dolgo razdobje nemirov in krčev, razdobje, ki bo postavilo na težko preizkušnjo ne samo prizadete države, temveč ves svet.

Če bi hoteli vzpostaviti v Evropi red in ravnovesje, bi morali začeti z ustvarjanjem življenja zmognih demokratičnih republik v Nemčiji in Rusiji. Preprečiti bi morali prehodne oblike s sožitjem monarhije in republike. Dolžnost držav, ki so prehode iz starih oblik v nove že premagale, to je kakor Francija, Anglija in Amerika, je, da z vsemi svojimi močmi pomagajo drugim narodom premagati nevarno prehodno dobo od monarhije do republike.

Evropa bo rešena samo pod pogojem, če bodo v njenih državah vladali principi demokracije, v katerih vlada s pomočjo svobodnih in splošnih volitev narod sam.

G. Ferrero

tura pa je kvantitativna. Smoter starih kultur je bila estetska in etična zakonitostna spopolnitev, s pomočjo kreposti in estetskega oblikovanja. Naša moderna kultura, ki je kvantitativna, si prizadeva, da bi povečala svoje bogastvo in svojo moč s tem, da zasužnjuje sile prirode in človeka. Moderna civilizacija je pretvorila človeka v živ stroj. Glavna sredstva mo-

Odločilni činitelji v moderni vojni

V 10 minutah porabi strojna puška 56 kg municije — Za vsakega vojaka v ofenzivi mora delati 10 delavcev v vojni industriji

V moderni vojni odločajo tehnični in gospodarski problemi. V desetih minutah borbe porabi moderna puška 30 kg municije, strojna puška 56 kg, 60 mm top 130 kg in 80 mm 800 kg municije. Učinkovitost modernega orožja je najmanj stokrat večja, kot je bila učinkovitost orožja leta 1914. Te številke kažejo, da odloča v moderni vojni tehničen in gospodarski problem. Živi moderne armade niso na fronti ali takoj za fronto, temveč v varnem zakladi v ogromnih tovarnah za orožje in municijo.

Že Napoleon je zmagoval s pomočjo tehnikov in znanstvenikov, ki so bili člani njegovega generalnega štaba pod vodstvom generala Carnota. Napoleonovi tehniki in gospodarstveniki so umeli pripraviti in ustvariti pogoje za njegove legendarne zmage. Gospodarski in tehnični problem torej ni nov pojav v zvezi z vojno. Moderna vojna pa vsiljuje seveda mnogo bolj važne, zamotane, tehnične in gospodarske probleme kakor v Napoleonovi dobi. Ne samo količina, temveč tudi kakovost vedno odloča in moderna vojska ne more zahnjati brez najnovejših iznajdb na področju tehnike.

Uporaba tankov med prvo svetovno vojno je bila novost, ki je prevrnila vse dotlej veljavne strateške pojme o vojnih operacijah. Po izkušnjah iz svetovne vojne je potrebnih 500 do 700 topovskih strel, za uničenje ovir, ki zadržujejo v obrambni liniji napredovanje čet. Francoska ofenziva pri Verdunu, ki se je začela 20. avgusta 1917, je stala 280 milijonov zlatih frankov samo za 40.000 ton porabljenih municije. Pri Malmajsonu so Francozi izstrelili 30.000 ton municije, to je 210.000.000 zlatih frankov. Pri napadu v Champagni pa so porabili 40.000 ton municije, t. j. 280.000.000 zlatih frankov.

Toliko količino municije more proizvajati samo obsežno organizirana vojna industrija. Zato je razumljivo, da so si v zadnjih letih v vseh državah z mrzlično naglico gradili vojno industrijo in nagromadili v skladiščih municijske rezerve. Vojna industrija in njena kapaciteta ter rezerve vojnega materiala so važen činitelj za višino tako zvanega vojnega potenciala države. Nič manj važni činitelji pa niso seveda tudi zakladi strovin in velikosti agrarne proizvodnje, število vojakov in njih moralna kakovost itd.

Poljska strojnica in opozorilni

2,000.000 Poljakinj pripravljenih

Več tisoč žensk je na Poljskem že nadomestilo moške v policijski, prometni in narodno-obrambni službi

Obednica v ženski vojašnici

Na Poljskem obstoja že več let najmočnejša vojska organizacija žensk. Tudi v drugih državah, na primer v Nemčiji in v Angliji, so se ženske organizirale v na pol vojaških oddelkih, a tako popolne organizacije, kakršno imajo Poljakinje, nima trenutno nobena država v Evropi. V potrebi bo branilo Poljsko okrog 2.000.000 žensk ki so dobro izvežbane in dobro opremljene. V decembru l. 1914, ko je Poljska doživljala novo krvavo tragedijo, je patriotinja

Marija Wittek organizirala svoje prijateljice in učenke ter se prijavila s svojim oddelkom žensk v poljske legije. Poljakinje so se borile s pogumom in odpornostjo v prvi svetovni vojni kakor moški. Poljakinja Marija Wittek ki je organizirala prvo poljsko legijo žensk l. 1914 je bila tudi prva poleg dveh drugih svojih prijateljic in soborilk, ki ji je maršal Pilsudski dovolil redne študije na višji vojaški akademiji v Varšavi. Po propadu avstro-ogrske mo-

narhije Marija Wittek ni zapustila svoje ženske legije, temveč se je ramo ob rami z vojaškimi oddelki pod vodstvom maršala Pilsudskega in generala Rydz-Śmigłyja še nadalje borila za svobodno Poljsko v protipoljske vojni. Tedaj je bila odklikvana z visokim vojaškim odklikovanjem. Maršal Pilsudski ji je izročil kolajno »Virtutis militaris«.

Po premirju l. 1923 je bila ustanovljena civilna organizacija žensk na Poljskem. Namen organizacije je bil, pripravljati Poljakinje v borbi za enakopravnost. Organizacija pa si je zastavila tudi plemenite cilje lajšanja socialnega gorja in zaščite mater in otrok. Iz vrst članice te organizacije so se ustanovili prvi ženski policijski oddelki na Poljskem. Organizacija pod vodstvom Marije Wittek se je v taki meri uveljavila v poljskem javnem življenju, da je maršal Pilsudski l. 1934 svečano podelil organizaciji pravico sodelovanja pri obrambi domovine. Od tega leta je dobila organizacija značaj vojsko organizirane zasednice, ki je sprejemala prostovoljne vojaške ženske, stare od 19 do 45 let. Ta poljska armada žensk ima stalen kader z 20.000 edinicami. Izobražuje ženske in jih usposablja za vojaško službo, tako da more vsaka članica organizacije v potrebi nadomestiti moškega v kateremkoli poslu pri obrambi Poljske. 56 posebnih organizacij v vseh večjih krajih Poljske ima v evidenci vse za borbo in pomožno službo v vojski sposobne Poljakinje. Okrog 2 milijona žensk lahko organizacija mobilizira. Članice organizacije nosijo uniformo in sicer belo bluzo z modrimi epoletami, z vojaškim pasom in modro čepico. Več desetstotno članic organizacije je že prevzelo ispravnostna služba in pasivno-obrambni službi. Dosele poljska ženska armada še ni aktivno udeležena na fronti, a vsaka članica organizacije je pripravljena vzeti puško in se ob strani Poljakov boriti v direktnih borbah z Nemci. Članice organizacije so pomagale Poljakom vzdržati živčno vojno prvo začetkom svrženosti, pomagale pa bodo oborožene vzdržati tudi vse napore v borbah za svobodo in neodvisnost Poljske.

Diktator v Hollywoodu

Charles Boyer o karieri filmskih igralcev in igralk, o življenju v filmskem mestu, o Greti Garbo in o svoji zadnji partnerici Deanni Durbin

Boyer Charles in Greta Garbo

Po 18 mesecih, ki jih je prebil v Hollywoodu, se je Charles Boyer vrnil pred tedni v Pariz, ki je njegovo rojstno mesto. — Pripadam filmu, je izjavil Charles Boyer v Parizu. Dokler me bo film potreboval in kamorkoli me to poklical, mu bom sledil. Novinarji, ki pridejo v Hollywood, napišejo svoje vtise in marsikateremu izmed njih se zdi ameriško filmsko mesto, ker ga le površno pregleda, mesto senzacij in ekstravagantnosti. Za nas, ki smo v Hollywoodu kolikor toliko

doma, je to mesto brez tistih čarov, ki jih reporterji v njem odkrijejo. Morda ni nobenega mesta na svetu, v katerem žive ljudje po tako strogih pravilih. Vsemogočni so filmski producenti, tirani so režiserji in mnoge filmske zvezde so diktatorji za manjšo ali širšo okolico. Toda vse to velja le za ljudi, ki filmska mesta niso spoznali do dna. To so bajke. Ves Hollywood od najpompnejšega stališta do predsednika najmočnejše filmske družbe, ves Hollywood, vsem pravim, je

pod vojno diktatorja, ki se imenuje: kinematografsko občinstvo.

Iz pisarn v hollywoodskih filmskih podjetjih vodi obsežna informacijska mreža po vsej Ameriki do najmanjšega kraja, s pomočjo katerih filmska podjetja zvedo mnenje, mišljenje in želje publike. Ameriška publika prizna tega ali onega, ali ga obsedi ali je do njega ravnodušna in s tem je igralec tudi priznan, obojen ali pa samo toleriran. Kakor vsaka druga industrija je tudi filmska industrija odvisna od svojih odjemalcev.

Ne verjemite vsem bajkam o odkritju filmskih zvezd, o statistikah, ki jih je odkril režiser ali kdo drugi in so čez noč postali filmske zvezde. Na sto takih primerov pa pride morda en sam primer, za katerega veljajo taka odkritja. Nobenega filma ne vrže Hollywood v svet, ne da bi ga prej postavil na preizkušnjo v majhnih kinematografih v okolici Hollywooda. Informatorji filmskih družb poročajo o uspehu »širje«, ki je sestavljena iz navadnih povprečnih ljudi s ceste. Mnenje je povprečne ameriške publike je odločilno. Anonimna ameriška publika morda opazi med igralci v novem filmu statista, ki ji je posebno všeč. Če opazovalci filmskih družb ugotovijo, da je skromen statist in neznamna statistinja presenetila in vzbudila zanimanje, je s tem statist postal — filmski zvezdnik. Dostikrat se je že zgodilo, da so dolejši neznamni filmski statisti postali na ta način slavni s tem, da so jim družbe v prihodnjem filmu podelile prve vloge. Tako je postal filmski zvezdnik tudi Clark Gable. Bil je figurant, a vzbudil je zanimanje publike v filmu »Norci plešejo« in publika ga je spravila na vrhunc filmske kariere.

Glede Grete Garbo je Charles Boyer izjavil, da jo dobro pozna in da je Greta najmanj domišljiva in nečimerna ženska na svetu. Smatrati jo je treba za veliki čudež filma in ne sme se ji zametiti, da odločno odbija vse, ki bi radi prodrli v skrivnosti njenega zasebnega življenja.

Zanimivo je, kako je Charles Boyer postal filmski partner 18letne Deanne Durbin. Filmsko podjetje je razpisalo anketo na vse kinoobiskovalce v Ameriki z vprašanjem ali bi radi videli Charlesa Boyera kot filmskega ljubimca Deanne Durbin. Večina udeležencev ankete je odgovorila: Da, toda pod pogojem, da v filmu ne postane na koncu mož in žena. Charles Boyer je pristal, ni imel ničesar proti temu, da ne bi bil filmski mož mlade Deanne Durbin.

